

MKHM Hírlevele

A Magyar Katolikus Karizmatikus Megújulás Hírlevele

Dr. Kovács Gábor atya Kerub cikkeinek korábban elkezdett közreadását folytatjuk. Olvassátok őket szeretettel, beszélgetsetek róla közösségeitekben és alkalmazzátok mindennapokban.

A szabadító ima legitím formái

Összegezzük az eddigiek alapján, hogy a Katolikus Egyház jelenleg (1999) érvényes fegyelme szerint milyen szabadító imákat végezhetünk a démoni befolyás megszüntetésére.

1.) A *megyéspüspök* indokolt esetben végezheti az *ünnepélyes exorcizmus szentelményét* („nagy exorcizmus”) saját joghatósági területén, azaz a/ saját egyházmegyéjén belül, vagy b/ saját egyházmegyéjének hívein annak területén kívül is.

2.) Egy *áldozópap* kizárólag akkor végezheti az ünnepélyes exorcizmus szentelményét, ha arra az illetékes megyéspüspöktől *kifejezett* (tehát nem hallgatólagos vagy feltételezett) és *speciális* (erre a konkrét esetre szóló) engedélyt kapott. A megyéspüspök helyett megadhatja ezt az engedélyt bizonyos, a jogtól meghatározott esetekben a *helynök* is, illetve az, aki egyházz jogilag *ordináriusnak* számít.

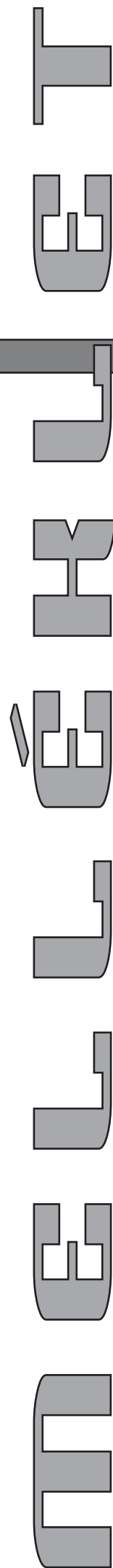
3.) A régi *Rituale* tartalmazott egy olyan exorcizmus-szöveget, amelyet a *püspökök* (áldozópapok már nem!) szabadon végezhettek saját joghatósági területükön kívül is. A *De Exorcismis* ilyet már nem tartalmaz; következésképpen most már, ha egy püspök saját joghatósági területén kívül akar exorcizmust végezni, éppenúgy felhatalmazást kell kérnie az illetékes megyéspüspöktől, mint bármely áldozópapnak. (Ez a változás összefügg a püspöki joghatóság nagyobb hangsúlyozásával a 2. vatikáni zsinat után.)

4.) Az *egyszerű exorcizmus szentelményét* („kis exorcizmus”) az végezheti, aki fel van hatalmazva annak a szentségnek vagy szentelménynek a kiszolgáltatására, amelynek szövege az egyszerű exorcizmust tartalmazza. Ez legtöbbször bármely *áldozópap*; a keresztség esetében bármely *diakónus* is. *Kivételes* esetben világi hívek is kaphatnak felhatalmazást pl.

a keresztelésre, és ilyenkor természetesen a benne foglalt exorcizmust is jogosan végezhetik. A szentelmények *használata*, amennyiben egyházi előírás nem korlátozza, mindenkit megillet: pl. bárki meghinthez egy személy vagy tárgyat szenteltvízzel, ami a vízszenteléskor végzett exorcizmus erejének alkalmazását is jelenti. (Megjegyzés: ne tévesszük össze a *keresztvizet* az egyszerű *szenteltvízzel*. Az utóbbi az, amit bárki használhat.)

5.) A *személyek fölött* végzett szabadító ima, amennyiben abban *magukhoz a démonokhoz szólunk*, a Hittani Kongregáció korábban idézett állásfoglalása szerint közös megítélés alá esik az ünnepélyes exorcizmussal, vagyis nem szabad végezni az ott megkívánt meghatalmazás nélkül. (Ugyanez vonatkozik a XIII. Leó-féle „kis exorcizmusra” is.)

6.) Amennyiben azonban a személyek fölött végzett szabadító ima *nem* tartalmazza a gonosz lélek direkt megszólítását, hanem csak Istenhez könyörög a démoni hatalmaktól való szabadulásért, akkor az nem egyéb, mint a „Szabadíts meg a gonosztól!” kérés egyik formája, amit *bármely hívő szabadon végezhet minden külön meghatalmazás nélkül*. A Hittani Kongregáció idézett leveléből teljesen világos, hogy a megszorítás a szabadító imának erre a változatára nem terjed ki. Tehát végezhető csoportosan is, csak *kellő körültekintéssel*, az illetékes egyházi szervek figyelmeztetéseire nyitottan történjék, ami minden karizmatikus tevékenység-nél kötelező. Ez nem hivatalos exorcizmus, hanem magánima, amit a félreértések elkerülésére szerencsésebb magán-exorcizmus helyett egyszerűen szabadulásért való imádkozásnak, *szabadító imának* nevezni, amint az el is terjedt a karizmatikus megújulásban.

7.) Ha csak önmagunk szabadulásáért imádkozunk, ez történhet parancsoló formában is, föltéve, hogy a/ vagy egyedül vagyunk, b/ vagy csak magunkban imádkozunk, anélkül hogy más is hallaná. Ez ugyanis szigorúan *egyéni ima*, a közös imára vonatkozó megszorítások nem érinthetik.

8.) Ha *más* személy szabadulásáért imádkozunk, de csak *magunkban* (egyedül vagy mások számára nem hallhatóan) és *mások*, *főképpen az illető személy tudta nélkül*, ez is csak egyéni ima, és a Hittani Kongregáció korlátozásai szigorúan véve nem érintik. Ilyenkor se használjuk azonban soha az Egyház *hivatalos* exorcizmus-szövegeit, hacsak nincs ehhez felhatalmazásunk. *Elvileg* imádkozhatunk parancsoló formában is, de mivel, mint Don Amorth bölcsen mondja, az engedetlenség *látszatát* is kerülnünk kell (gondoljunk a tanúságtételekre, tapasztalatok megbeszélésére!), arra szeretném buzdítani testvéreimet a karizmatikus megújulásban, hogy a parancsoló formát lehetőleg ilyenkor is *mellőzzék*. A kérő formában mondott szabadító ima ugyanolyan hatékony.

9.) Ha nem személyeket, hanem *tárgyakat* vagy *helyeket* akarunk megszabadítani a démoni befolyástól, a Hittani Kongregáció levelében foglalt korlátozás erre az imára *nem terjed ki*, akkor se, ha *közösségben* folyik. Az Egyház hivatalos exorcizmus-szövegeit azonban ilyenkor se végezhetjük engedély nélkül. *Elvben* valószínűleg használhatnánk a parancsoló formát is, de én nagyon kérem a karizmatikus megújulásban aktív testvéreimet, hogy *ezt ne tegyék, hanem maradjanak meg a kérő formánál*. Menthetetlenül beleesnénk ugyanis az *engedetlenség látszatába*, hiszen az itt előadott finom megkülönböztetésekkel úgyszólván senki sincs tisztában. Ne kényszerítsük a Hittani Kongregációt újabb korlátozásokra! Higgyünk a szabadító imádság ere-

jében, nem feledve, hogy *a hívők Istenhez intézett kérése parancs a teremtmények számára*, beleértve a démonokat is.

A mondottak lényege számunkra a 6.) pont. Ez hatékony fegyvert ad a kezünkbe. *Gyóntatás közben* nem egyszer ismerem föl a gonosz lélek behatolását vagy támadásait keresztény testvéreim életében. Ilyenkor mindig *kérő formában* szoktam imádkozni értük, nyugodt, magátólértődő modorban, mellőzve minden „most jön a nagy ördögűzés” stílust, de egyúttal *magabiztosan*, mindjárt hálát is adva a biztos meghallgatásért. Ám nincs is szükség okvetlenül *külön* imára. A feloldozási formulának azt a részét: „(Isten) bocsásson meg neked és adja meg a *békét*”, Istennel való hallgatólagos megállapodással úgy értelmezem, hogy az egy nem-formális exorcizmust is magában foglal, hiszen a „béke” szükségképpen a démoni befolyástól való mentesítést is jelenti. Káromkodó gondolatok, depresszió, öngyilkossági késztetések esetében az ilyen egyszerű szabadító imát nagyon *hatékonyan* tapasztalom. Ha viszont valaki azzal jön hozzám, hogy ördögűzést kíván, ki szoktam jelenteni, hogy erre nincs felhatalmazásom, de szívesen látom az illetőt a gyóntatószékben. Don Amorth szerint a szentgyónás ereje *nagyobb*, mint az exorcizmusé.

A fentebb előadottakkal sokan *nincsenek tisztában*. Amikor FIRE evangelizáció volt hazánkban, amerikai testvéreink *parancsoló formában* kergették a démonokat, hogy csak úgy füstölt. Nem láttam időszerűnek, hogy teljesen jóhiszemű (és roppant eredményes!) eljárásukat tört angolsággal kritikai bonckés alá vegyem. Saját hatáskörünkben azonban *tartsuk magunkat az Egyház előírásaihoz*, és igyekezzünk azokat *megismertetni* a karizmatikus közösségekben.

A püspök= mítosz

Németországban történt egy imaösszejövetelem, legalább másfél évtizede. A résztvevők között volt az akkori váci segédpüspök, Marosi Izidor (jelenleg nyugalmazott váci megyéspüspök) atya is, de rangrejtve, nem püspöki öltözetben. Az összejövetelem vezetői úgy ítélték meg, hogy egy olyan személynek, akiért imádkoztak, „nagy exorcizmusra” van szüksége. Valaki azt az ismeretet kapta a Szentlélektől, hogy a teremben *jelen van egy püspök*, és neki kell az exorcizmust végrehajtania. Miután ezt kihirdették, a püspök atya nagy szabadkozva előállott: ő valóban püspök, de igazán nem tudja, hogyan kellene egy ilyen imádságot végezni. Azt mondták neki: nem baj, majd előre mondják a szabadító imádságot, ő csak mondja utánuk. Megtörtént. Az illető, akiért imádkoztak (ha jól tudom, egy török hölgy) *valóban megszabadult a démoni befolyástól*.

„Most láttam – mondta állítólag a püspök atya az esetről – , hogy milyen nagy dolog püspöknek lenni.”

Az esetből (vagy talán a jogi normák félreértéséből?) egy jóindulatú *mítosz* keletkezett bizonyos magyar katolikus körökben: az a hiedelem, hogy *a püspöknek nagyobb lelki*

hatalma van az exorcizmusban, mint az egyszerű áldozópapnak.

Ebből annyi természetesen igaz, hogy a megyéspüspök a saját joghatósági területén nem szorul engedélyre az exorcizmus elvégzéséhez, míg az áldozópap engedélyre szorul. Marosi püspök atya ugyan akkor még nem volt megyéspüspök, és nem is saját egyházmegyéjében tartózkodott, de *a régi szertartáskönyv minden püspöknek megadta a jogot, hogy külön engedély nélkül exorcizmust végezzen*, és tartalmazott erre a célra egy külön formulát is. Az elbeszélte esetben ugyan a püspök atya nem ezt a formulát mondta el, de ez csak annyit jelentett, hogy szertartáskönyv híján nem végezte szószerint az előírt szöveget, tartalmát azonban igenis elmondta, vagyis *ünnepélyes exorcizmust végzett*, ha nem is liturgikus öltözetben és nem is a szabályos szöveggel. Az ünnepélyes exorcizmus pedig *több* az egyszerű exorcizmusnál. Az adott körülmények között semmiféle más lehetőség nem lett volna ünnepélyes exorcizmusra. Isten talán valóban azt is meg akarta mutatni, hogy *mennyire komolyan kell venni az Egyházban a püspök lelki hatalmát*.

Az viszont *nem áll*, hogy a püspök által végzett exorcizmus „erősebb”, mint amit áldozópap végez. A kenyér és a bor a püspök miséjén sem változik át „jobban” az Úr testévé és vérévé, mint az egyszerű áldozópap miséjén. Az érvényes feloldozás sem szabadít meg „jobban” a bűntől, ha püspök adja, mint ha egyszerű áldozópap adja. Ugyanígy áll a dolog, ha a püspök és az áldozópap ugyanazt a *szentelményt* szolgáltatja ki.

A püspöknek háromféle lelki hatalmáról beszélhetünk.

a) *Joghatósági hatalom*. Ez a hatalma, különösen ha megyéspüspökről van szó, lényegesen kiterjedtebb, mint az áldozópapé. Az exorcizmus terén ez ott mutatkozik meg, hogy az áldozópapnak a püspöktől kell engedélyt kérnie rá.

b) *Szakramentális (szentségi/szentelményi) hatalom*. A püspöknek ez a hatalma szükségképpen kiterjedtebb, mint az áldozópapé: pl. az egyházi rend szentségét csak ő szolgáltatathatja ki érvényesen. Amit azonban áldozópap is kiszolgáltathat, az nem „érvényesebb” attól, hogy püspök

szolgáltatja ki. Például, ha egyszerű áldozópap felhatalmazást kap a bérmlásra, bérmlása éppolyan érvényű, mint a püspöké. Így van az exorcizmussal is.

c) *Karizmatikus hatalom*. Ez az ajándékait szabadon osztogató Szentlélek tetszésétől függ, az egyházi rendtől viszont teljesen független. Egy áldozópap vagy akár egy világi protestáns karizmatikus hatalma felülmúlhatja a püspökét. Ez érvényes az exorcizmus terén is.

A püspököt, aki egyházmegyéjében Jézus Krisztust képviseli, hivatalánál fogva *különleges tisztelet és készséges engedelmesség illeti meg*. Ez azonban a Jézustól alapított Egyház *hierarchikus struktúrájában* gyökerezik, és nem szorul arra, hogy mítoszokkal tápláljuk. Volt olyan szent, aki áhítatában úgy vélte, hogy a víz, amelyben pap mosakodott, *gyógyító hatású*. Ki tudja, számára talán az is volt; de semmiesetre sem valami különleges papi karizma miatt, hanem az ő nagy tisztelete miatt *a Jézustól származó lelki hatalom iránt*, amit Isten nem hagy jutalom nélkül.

Az engedelmesség távoltartja a démonokat

A katolikus karizmatikus megújulás sok résztvevője *protestáns* testvérektől tanult meg számos karizmatikus gyakorlatot, nem egyszer a *szabadító imát* is. Sokan ragaszkodnak is a katolikus Egyházhoz, de ugyanakkor nem rendelkeznek kellő teológiai tudással vagy megkülönböztető érzéssel, hogy a nemkatolikus elemeket kiszűrjék vagy katolikussá alakítsák.

„Én a szabadító imát egy szabadegyházban tanultam” – mondta egyszer egy karizmatikus vezető. – „Nem tudom, a katolikus Egyházban hogy van.” De közben *csinálni csinálta*.

Az ilyen túlságosan *permisszív* beállítottságot a katolikus karizmatikus megújulásnak ki kell nőnie. Először talán sokkol bennünket, hogy olyan előírásokba és tilalmakba ütközünk, amelyek protestáns testvéreinknél hiányoznak. Úgy érezzük, béklyókba vagyunk verve. Sokan fel is láznak, és semmibe veszik az előírásokat.

Mike Evans protestáns evangélikus egy kurzusán valaki méltatlankodva tette fel a kérdést: mi a véleménye arról, hogy a katolikusoknál az exorcizmus püspöki engedélyhez van kötve? Evans tárgyilagosan azt felelte, hogy minden keresztény közösségnek megvan a maga belső fegyelme. Ez valóban testvéri, ökumenikus válasz volt.

A szomszéd pázsit szépnek látszik, és a mi szemszögünkben talán föl sem tűnik, mennyi *kárt* okoznak a szabadegyházakban az önjelölt exorcisták. Volt szerencsém amerikai protestáns nővér panaszát olvasni, hogy befolyásolható barátnője egy exorcista-házaspár hatása alá került, és most teljesen elszakadt a valóságtól, mindenhol démonokat lát és mindenkiből démonokat űz, számos könyvét elégette, köztük valamennyi nem King James fordítású Bibliáját is... A Biblia-égetésnek *valaki* bizonyára nagyon örült, de az nem Isten volt.

Számunkra gyakran terhes az engedelmesség, de *megóv a szélsőségektől*. Azt is láttuk, hogy az Egyház előírásai, bár korlátozzák a szabadító ima megengedett formáit, semmilyen helyzetben *nem veszik ki kezünkől ezt a fegyvert*, és nem is gyöngítik.

Döntő érvünk pedig az, hogy *éppen az engedelmesség a leghatékonyabb fegyver a sátán hatalma ellen*. E hatalom lényegi tartalma az Isten elleni lázadás. Jézus Krisztus a kereszten tanúsított tökéletes engedelmisségével vetette ki hatalmából a sátánt. „Megalázta magát, és *engedelmes lett a halálig*, mégpedig a kereszthalálig. Ezért Isten felmagasztalta őt, és olyan nevet adott neki, amely minden más név fölött van, hogy Jézus nevére hajoljon meg minden térd az égben, a földön és az alvilágban” (Fil 2,8-10). Jézus engedelmisségében állt helyre az ember élő kapcsolata Istennel, *a Jézus engedelmisségéhez való csatlakozással léphetünk ki a sátán birodalmából* és találhatunk haza Isten országába.

Ez lényege szerint *Istennek* való engedelmisség. Sokan állítják, hogy ők valóban készek engedelmeskedni Istennek, ám nem hajlandók *embereknek* engedelmeskedni, különösen, ha úgy gondolják, hogy tájékozottabbak Isten dolgaiban azoknál, akik nekik parancsolni próbálnak. „*Sehol sem olvastam a Bibliában, hogy embereknek kellene engedelmeskedni*” – jelentette ki egy, a Bokor-mozgalomhoz tartozó pap.

Kár, hogy nem ismerte kicsit jobban a Szentírást. „*Engedelmeskedjete* elöljáróitoknak, és vessétek magatokat alá nekik, hiszen úgy örködnek ők fölöttetek, mint akik számot fognak adni lelketekért” (Zsid 13,17) – hogy egy frappánsat idézzünk. A „Legeltesd juhaimat!” (Jn 21,16-17) nem üres buzdítás, hanem *tényleges joghatóság ünnepélyes átadása*. Ha nem engedelmeskedünk embereknek, az Istennek való engedelmisség alig lesz több életünkben,

mint egy *kiüresedett formula*. Éppen úgy van ezzel is, mint a szeretettel: „Aki nem szereti testvérét, akit lát, hogyan szeretheti Istent, akit nem lát?” (1Jn 4,20). Aki nem tud engedelmes lenni embertársának, akit lát, az Istennek való engedelmisség helyett saját, a Bibliába beleolvasott gondolatainak kezd engedelmeskedni – amire igen jó példa az a fundamentalista, aki jelképként kezeli az Eucharisziát és megáldja az elváltak házasságát, de ragaszkodik ahhoz, hogy az asszonyok takarják be fejüket a gyülekezetben. Az említett paptestvér, aki sose olvasott a Szentírásban az emberek iránti engedelmességről, egy idő múlva már *Jézus föltámadását* is mellőzhetőnek ítélte a keresztény tanításban (arról se olvasott a Bibliában?), és ma már el van tiltva az egyházi szolgálattól. A gyermeki engedelmisség megóvta volna a hit démoni meghamisításától. Igen, az engedelmisség *radikálisan ellentétes a sátán országának alaptörvényével*, ezért sok területen hatékonyan távoltartja a démonokat.

Ökumenikus szituációban természetesen számolnunk kell azzal, hogy protestáns testvéreink, akik teljesen jóhiszeműen az engedelmisségnek egészen más koncepciójából indulnak ki, mint mi, nem kötődnek a katolikus normákhoz, tehát magától értődően tenni fogják azt is, amit mi kellő felhatalmazás híján nem tehetünk. Ezt nem lehet tőlük rossz néven venni vagy rajtuk számon kérni. Még katolikus testvéreinkkel is, akik nem ismerik vagy nem ismerik el az egyházi előírásokat, *együttműködhetünk* bizonyos helyzetekben, ha bajba került embertársunk megmentése ezt *követeli*. „Nem oldja-e el mindegyiktek szombatán az ökrét vagy a szamarát a jászoltól, és nem viszi-e itatni? Ábrahámnak ezt a leányát pedig, akit immár tizennyolc éve megkötözve tart a sátán, nem kellett-e szombatán föloldani ettől a köteléktől?” (Lk 13,15-16). Legyünk *engedelmese*k; de ne *farizeusok*, akiknek a betű fontosabb, mint az emberélet.

A megkülönböztetés adománya

Miután foglalkoztunk az exorcizmus és szabadító ima fogalmával, magától értődően merül föl a kérdés, hogy milyen esetekben kell ezeket alkalmazni. Vagyis: mi jelzi számunkra, hogy adott esetben démoni befolyással állunk szemben?

Szögezzük le általános elvként, hogy *minden rossz valamilyen módon a sátán birodalmához tartozik*, ezért a démoni erők ellen folytatott szellemi harc a keresztény életnek nem egyszerűen egyik része, hanem állandóan jelenlévő dimenziója. „Imádkozz, hogy többet ne legyen bajom a sátánnal” – kérte egyszer egy hölgy Kenneth *Hagint*. „Azért imádkozzam, hogy meghalj?” – kérdezett vissza a prédikátor. – „Amíg a földön élsz, lesz bajod a sátánnal.”

Itt azonban nem a Gonoszról erről az általános uralmáról lesz szó, hanem konkrét befolyásának fölismeréséről. Más dolog tudni, hogy minden betegség az áteredő bűn hatása és a sátán uralmának része, és megint más dolog fölismerni, hogy egy konkrét személy asztmás tünetei démoni befolyás következményei. Előbbi esetben közvetett, utóbbi esetben közvetlen démoni befolyásról kell beszélnünk.

A kérdés tehát: hogyan különbözhet meg egy konkrét démoni tevékenység közvetlen következményeként létrejövő jelenség más hasonló jelenségektől? Mondjuk, egy démoni behatolás eredményeképpen született asztma egy tisztán fizikai okok által kiváltott asztmától? Vagy egy Istentől származó prófétai üzenet egy démoni hamisítványtól? Vagy egy idegbajos egy megszállottól?

Ezt a megkülönböztetést szolgálja az 1Kor 12,10-ben említett karizma, a *lelkek megkülönböztetése (diakriszeisz pneumatón, latinul discretio spirituum)*. Ez nem egyszerűen racionális belátás, hanem a Szentlélek természetfölötti működése az emberben, amely pneumatikus szinten érzékeli a különbséget a különböző szellemi valóságok között.

„Jules, álljon meg!” – fogadta egy ízben tiltó mozdulattal *Vianney Szent János* az arsi grófi család fiatal tagját, aki örömmel sietett szeretett lelkiatyja felé. – „Tegnap este társalkodott a sátánnal. Most jöjjön, gyónja meg a bűnét.” A fiatal grófnak eszébe jutott, hogy előző este nem tudott kitérni az unszolás elől, amellyel spiritiszta ülésre biztatták. Szépen szótfogadott, meggyónt, és a következő alkalommal kőkeményen ellenállt a szeanszra való hívogatásnak. „Ma este nem működik” – mondták a többiek. A Jules grófnak jelenlévő Szentlélek megbénította a démoni hatalmakat. Mindebben az az érdekes, hogy *Vianney Szent Jánosnak* nem volt emberi tudomása arról, mivel töltötte az ifjú gróf az estét, tehát az *ismeret szavának* karizmája működött benne; de az is, hogy akkor még az Egyház nem emelte föl tiltó szavát a spiritiszta szeanszok ellen, vagyis *Vianney* nem a tankönyvekből, hanem a *Szentlélek belső vezetéséből merítette bizonyosságát, mely szerint a szeanszon gonosz lelkek működnek*. Ez a belső vezetés a *lelkek megkülönböztetésének* karizmája.

Ez az adomány, bár nincs meg mindenkiben ugyanolyan erős fokban, *valamilyen szinten minden hívőben működik*, hiszen aki hisz, az már végrehajtott egy szellemi megkülönböztetést: megkülönböztette Isten szavát a pusztán emberi vélekedésektől vagy démoni félrevezetésektől.

